

BESLUIT

PROJECTPLAN WATERWET

Datum	April 2013
Nummer	RWS-2013/16193
Onderwerp	Projectplan voor Ondiepe Zones Ketelmeer en Zwartemeer

---

De Minister van Infrastructuur en Milieu besluit, gelet op artikel 5.4, eerste lid, van de Waterwet, het onderhavige projectplan tot Aanleg ondiepe zones in het Zwarte Meer en Ketelmeer vast te stellen en uit te voeren in overeenstemming met het bepaalde in dit projectplan.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Rijkswaterstaat heeft als beheerder de opgave om de Kaderrichtlijn Water (KRW) doelen in het Zwarte Meer en Ketelmeer te realiseren. De meren zijn aangeduid als type 'matig grote, ondiepe gebufferde meren (M14)' in de KRW. In de huidige situatie voldoen de gebieden niet volledig aan de gestelde doelstellingen. De volgende knelpunten worden aangetroffen:

- het ontbreken van uitgebreide oevervegetatie, die ook een geschikte leefruimte (habitat) voor vis vormt;
- de aanwezigheid van steile oever, waardoor grote waterplanten (macrofyten) zich maar beperkt kunnen ontwikkelen.

Om deze knelpunten op te lossen moeten mitigerende en herstelmaatregelen worden getroffen. Op basis van eerdere verkenningen zijn de volgende maatregelen bepaald:

- aanleg van 6,4 ha ondiepe zone in de Zwarte Hoek in het Zwarte Meer;
- aanleg van 15 ha ondiepe zone in het Ketelmeer/Vossemeer.

Deze opgave dient voor 22 december 2015¹ te zijn gerealiseerd.

De neven doelstelling van het project is de realisatie van Natura 2000 doelstellingen. Allereerst moet het project voldoen aan de wettelijke eisen voor natuurbehoud, zoals geregeld via de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en Faunawet. Daarnaast moet bij uitvoering van de KRW maatregelen, en bij het beheer en onderhoud, worden gezocht naar synergie met de Natura 2000 verbeterdoelen. Dit betekent onder andere extra aandacht voor de realisatie van waterriet.

---

¹ NB. In het ontwerp stond als realisatiedatum voor de KRW maatregelen per abuis 31 december 2015 vermeld, dit moet zijn 22 december 2015.

Het project 'Ondiepe zones Zwarte Meer en Ketelmeer' valt binnen het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT). In verkennende studies zijn al zoekgebieden aangewezen voor het realiseren van de ondiepe zones. Op basis van een variantenafweging is een voorkeursvariant bepaald en is een voorlopig ontwerp gemaakt. Daarbij zijn de gebruikers en de omgeving van de gebieden nauw betrokken.

Datum
2013

Dit projectplan heeft betrekking op het definitief ontwerp voor de aanleg van de ondiepe zones in het Zwarte Meer en Ketelmeer.

1.2 Locatie plangebied

De locatie van het plangebied is weergegeven in Figuur 1. Het plangebied is verdeeld over drie gebieden te weten IJsselooog , Ketelmeereilanden N1 en M1 en de Zwarte Hoek.

Figuur 1 Locatie plangebied

De kadastrale gegevens van het plangebied zijn weergegeven op het definitief ontwerp, dat is opgenomen in bijlage 1.

1.3 Projectplanplicht

Ingevolge artikel 5.4, eerste lid van de Waterwet geschiedt de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk door of vanwege de beheerder overeenkomstig een daartoe door hem vast te stellen projectplan.

Op grond van het tweede lid van artikel 5.4 dient het plan tenminste een beschrijving te bevatten van het betrokken werk en de wijze waarop het wordt uitgevoerd, alsmede een beschrijving van de te treffen voorzieningen gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk.

Dit document omvat het projectplan als bedoeld in artikel 5.4 voor de Ondiepe zones Zwarte Meer en Ketelmeer.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt ingegaan op de aanleiding van het project 'Ondiepe zones Zwarte Meer en Ketelmeer '. De locatie wordt aangegeven en er wordt kort ingegaan op de projectplanplicht. Hoofdstuk 2 geeft een beschrijving van de wijziging van het waterstaatswerk waarvoor de projectplanplicht geldt. In hoofdstuk 3 wordt de toetsing aan de Waterwet weergegeven. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de wijze van uitvoering van het project. In hoofdstuk 5 wordt de procedure van het project aangegeven. In hoofdstuk 6 tenslotte is ruimte opgenomen voor eventuele zienswijzen en is de naam van de contactpersoon van het project vermeld.

Datum
2013

2. Projectbeschrijving

Datum
2013

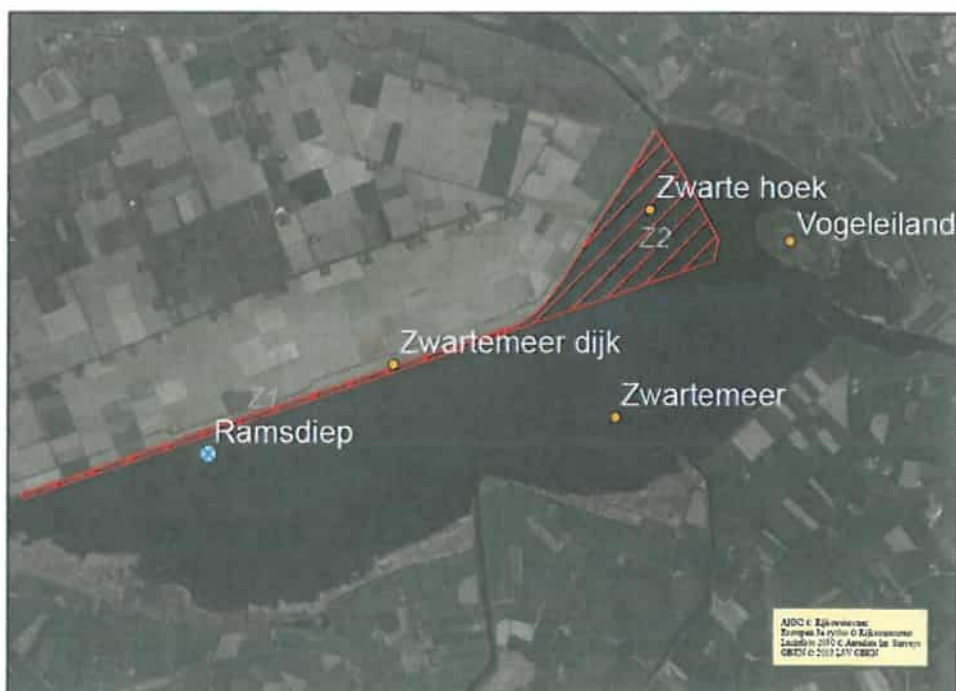
2.1 Beschrijving van het gebied

Het Zwarte Meer Ketel- en Vossemeer vormen samen de Randmeren Noord van het IJsselmeer. De meren zijn ontstaan in 1956, toen Oostelijk Flevoland werd drooggemaakt en liggen tussen de provincies Flevoland en Overijssel. De randmeren staan in open verbinding met het IJsselmeer en met elkaar.

2.2.1 Zwarte Meer

Het Zwarte Meer is 1700 ha groot. Buiten de vaargeulen is het meer niet dieper dan één tot twee meter. Het meer bestaat grotendeels uit open water. Aan de zuidkant ligt een groot rietmoeras (Groote Buitenlanden), in het oostelijk deel een kunstmatig eiland (het Vogeleiland) en enkele restanten van biezenvelden. Ten westen van het Vogeleiland ligt de Zwarte Hoek tegen de Noordoostpolder aan. Langs de oevers van de oude landzijde zijn brede rietkragen en moerasvegetaties aanwezig. Een gebied met een oppervlakte van 2169 ha is aangewezen als Natura 2000 gebied.

De Zwarte Hoek (waar een deel van de ondiepe zones wordt gerealiseerd) is een deel van het Zwarte Meer. De Zwarte Hoek wordt begrensd door het Ramsdiep aan de zuidzijde, het Ganzendiep aan de Oostzijde en de Zwartemeerdijk aan de noordwestzijde. De Zwarte Hoek beslaat in totaal ca 130 hectare ondiepte, grofweg tussen 0,5 m en 3 meter onder NAP. Er is al 32 ha ondiepe zone aanwezig. Dat deel ligt ondieper dan NAP -1,2 m. De huidige bedekkingsgraad van ondergedoken waterplanten is daar circa 15%.

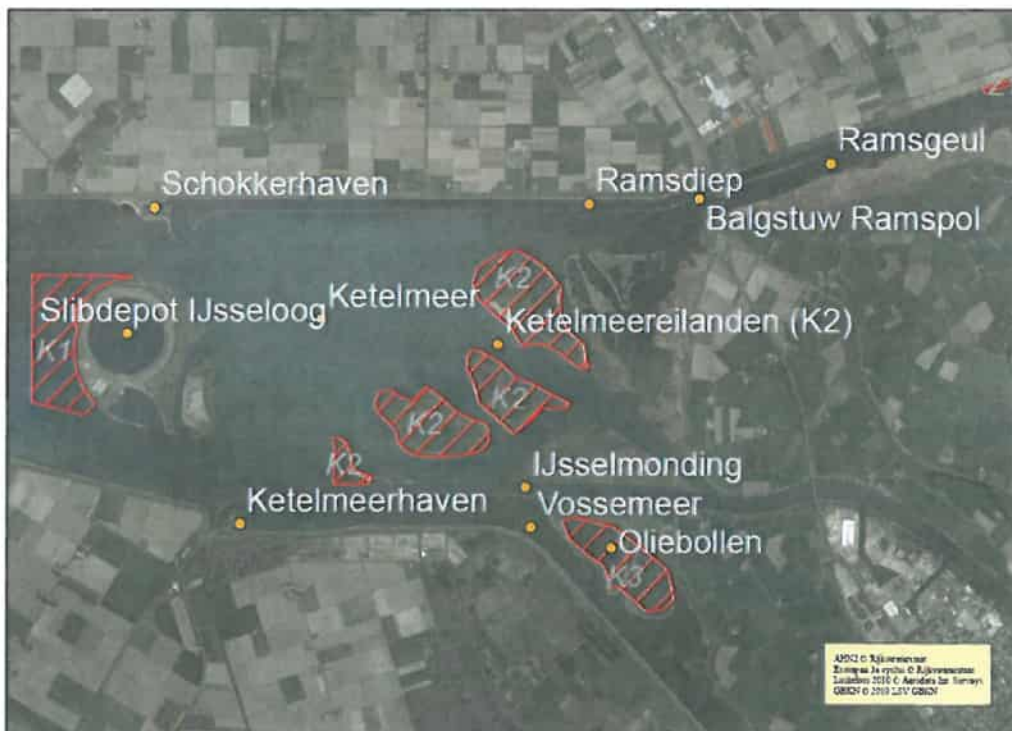

Figuur 2 Overzichtskartaat Zwarte Meer

2.2.2 Ketelmeer en Vossemeer

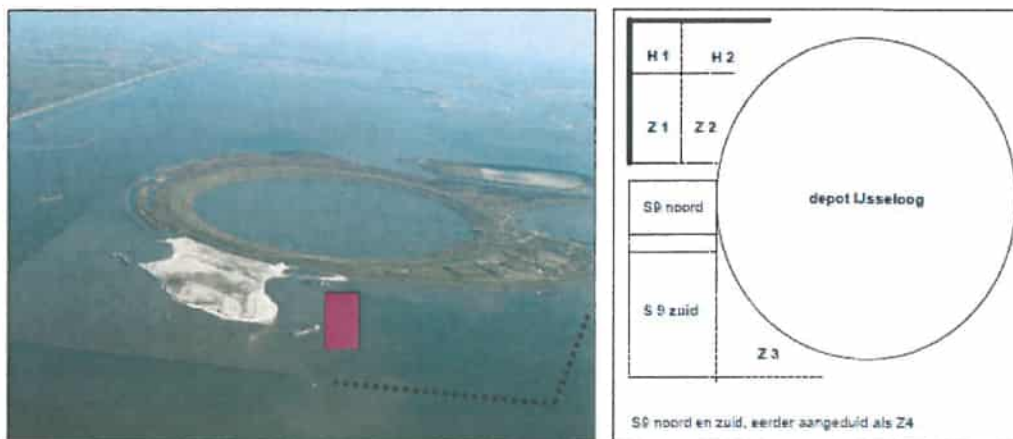
Het Ketelmeer is ca 3500 ha groot. Het midden en westen van het Ketelmeer zijn ca. 3 tot 4 m diep. Het gebied bestaat uit uitgestrekte zoetwatermeren, zand- en modderbanken en moerasvegetatie. In de meren zijn al diverse natuurgebieden (eilanden) aangelegd, die worden beheerd door Staatsbosbeheer.

Het Ketelmeer ligt bij de monding van de IJssel, die wordt gevormd door het Kampereiland. Naar het westen toe staat het in verbinding met het eigenlijke IJsselmeer, naar het oosten toe met het Zwarte Meer en naar het zuiden toe met het Vossemeer (deze begint ten zuiden van het Keteldiep).

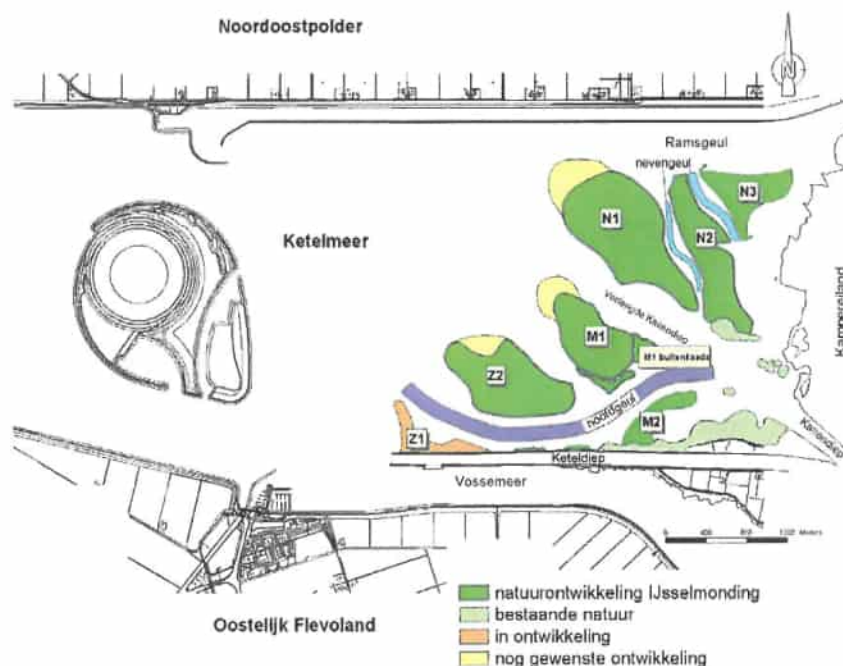
Figuur 3 Overzichtskaart Ketel- en Vossemeer

In het midden van het Ketelmeer ligt sinds 1999 het kunstmatige eiland / slibdepot IJsselooog waarin door Rijkswaterstaat de vervuilde baggerspecie uit o.a. het Ketelmeer wordt opgeslagen. Het is afgeschermd door ringdijk die 10 meter hoog is en ruim drie kilometer lang. Ten westen van het eiland ligt een gebied van 55 ha dat onderdeel was van het bouwterrein van het IJsselooog en dat tijdens de bouw binnen de afschermingsconstructie (damwand en ijskade) lag. Het voormalige bouwterrein heeft een diepte tot 4 m.

Figuur 4 Overzichtsfoto IJsselmeer (2003, links) en het voormalig bouwterrein (schema, rechts)

In natuurgebied de 'IJsselmonding' bevinden zich de Ketelmeereilanden bestaande uit zand- en slikplaten, rietvelden en geulen, waarvan de kwetsbare zuidwestelijk gelegen zijden beschermd zijn met stortstenen dammen en de rest met dammen van zandcement. Staatsbosbeheer (de beheerder van het natuurgebied de IJsselmonding) heeft de wens om deze oevers te verzachten met brede, zandige vooroevers en om de kades van stortsteen lokaal te verlagen of door te breken ten behoeve van periodieke overstroming. De eilanden waar in dit project werkzaamheden worden uitgevoerd betreft eilanden N1 en M1 (zie Figuur 5).

Figuur 5 Overzichtskaart Ketelmeereilanden

2.2 Beschrijving van het plan

In deze paragraaf wordt een overzicht van het plan gegeven. In paragraaf 2.3 is een overzicht opgenomen van de wijzigingen aan het waterstaatswerk, waarop dit projectplan van toepassing is. Voor een nadere beschrijving van het plan wordt

verwezen naar de variantennota Ondiepe Zones Ketelmeer en Zwarte Meer. De variantennota en de dwarsprofielen en inrichtingsschetsen zijn bijgevoegd in bijlage 1 van dit Projectplan.

Datum
2013

2.2.1 Aanleg strekdam en aanplant riet Zwarte Hoek

De voorkeursvariant in de Zwarte Hoek betreft het aanleggen van een palenrij met daartussen een kokosmat. Aan beide zijden van de scheidingsdam is een zandig talud aangebracht dat van een niveau enkele centimeters onder zomerpeil in een talud van 1:40 afloopt naar de huidige waterbodembodem. Deze palenrij met kokosrol dient als scheidingsdam, om het ontstaan van gaten (bressen) in het zandig talud te voorkomen. Het zandlichaam wordt op natuurtechnische wijze aangelegd, dit wil zeggen dat er geen egaal talud wordt aangelegd, maar kopjes en ruggen, met de variatie van één à twee decimeter. Dit vergroot de slagingskansen van het riet, in verband met de variatie in het peil. De groeikern van het riet bevindt zich op het hoogste deel van de scheidingsdam en heeft een breedte van circa tien meter. Vanuit deze groeikern kan zich met name op de zijde die op de wind ligt (zuidzijde) waterriet ontwikkelen.

De scheidingsdam is voorzien van een doorstroombopening met een breedte van circa 100 meter. Daardoor bestaat de voorkeursvariant uit een tweetal zandlichamen van een lengte van circa 500 meter en een breedte van circa 40 meter.

De sterke wens vanuit Natuurmonumenten bestaat om een derde zandlichaam aan te leggen. Het aanleggen van een derde zandlichaam, wordt tijdens aanbesteding gestimuleerd, maar is geen verplichting voor de aannemer voor Inschrijving.

2.2.3 Aanleg ondiepe zones ten westen van het IJsselooog

Aan de westzijde van IJsselooog wordt een flauw talud aangelegd (1:40), dat geleidelijk afloopt naar bodempeil. Op het talud wordt riet aangeplant, dat geleidelijk uit kan lopen tot waterriet. Daarnaast wordt aan noord- en zuidzijde een houten gesloten palenrij aangebracht, voor het opsluiten van het ophoogmateriaal. De buitentalu's van de gesloten palenrijen dient als steunberm. Op deze taluds wordt een bodembescherming bestaande uit een lichte steenbestorting aangebracht voor stabilisatie.

De tijdelijke damwand die zich in de huidige situatie bevindt aan de westzijde van IJsselooog wordt in zijn geheel verwijderd en wordt gedeeltelijk hergebruikt als tijdelijke beschermingsconstructie totdat het riet is voldoende ontwikkeld is.

Zowel de palenrijen als de tijdelijke damwanden worden verlicht in verband met de nautische veiligheid.

2.2.4 Verzachten van de koppen van Ketelmeereiland N1 en M1

Voorliggend aan de Ketelmeereilanden N1 en M1 wordt een rietzone van circa 10 meter breedte op zomerpeil aangelegd, de groeikern, die in talud (1:40) afloopt richting bestaand bodempeil. Vanuit deze groeikern kan het landriet zich ontwikkelen tot waterriet. Daarnaast worden aan noord- en zuidzijde palenrijen aangebracht, voor het opsluiten van het ophoogmateriaal. De damwand aan de westzijde van IJsselooog wordt verwijderd en wordt hergebruikt als tijdelijke beschermingsconstructie totdat het riet is aangeslagen.

De locatie van de Ketelmeereilanden wordt relatief zwaar belast door golfbelasting. Dit is enerzijds voordelig voor de ontwikkeling vitaal waterriet, maar anderzijds vormt de stabiliteit van de leeflaag een risico. Door de golfwerking kan langtransport van sediment in noordelijke richting ontstaan. Dit wordt ondervangen door het aanleggen van flauwe taluds, die zorgen voor demping van de golven. Voorkomen moet worden dat het resterend langtransport door erosie van de ondiepe zones, sedimentatie veroorzaakt in de vaargeulen buiten de ondiepe zones. Zandtransport buiten de ondiepe zones wordt voorkomen door het aanleggen van gesloten palenrijen aan de noord- en zuidzijde van de ondiepe zones.

Zowel de palenrijen als de tijdelijke damwanden worden verlicht in verband met de nautische veiligheid.

2.3 Wijzigen van het waterstaatswerk

- Aanleg ondiepe zones Zwarte Hoek, inclusief palenrij met kokosrol Zwarte Hoek.
- Aanleg ondiepe zones bij het IJsseloog, inclusief twee palenrijen en tijdelijke damwand.
- Aanleg ondiepe zone voor Ketelmeereilanden N1 en M1, inclusief 6 palenrijen en tijdelijke damwand.
- Aanplant riet Zwarte Hoek, IJsseloog en Ketelmeereiland N1 en M1
- Verwijderen tijdelijke damwand westelijk van IJsseloog.

Onderhavig projectplan ziet toe op genoemde wijzigingen aan het waterstaatswerk.

Bij dit projectplan is een kadastrale tekening toegevoegd.

3. Toetsing aan de Waterwet

Datum
2013

De toepassing van de Waterwet is op grond van artikel 2.1 van de Waterwet gericht op:

- a. voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met
- b. bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en
- c. vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

In dit hoofdstuk vindt toetsing aan deze doelstellingen plaats.

3.1 Overstromingen, wateroverlast en waterschaarste

Dit project heeft geen effecten op de waterveiligheid, wateroverlast en/of waterschaarste.

- De aanleg vindt nabij de IJsselmonding (koppen van de Ketelmeereilanden) en in de monding van het Zwarte Water. Er vindt geen belemmering plaats van de waterafvoer van deze wateren in respectievelijk het Ketelmeer en Zwarte Meer. Voor de Ketelmeereilanden is dit reeds aangetoond in de "Ontwerpnota Natuurontwikkeling IJsselmonding, Rijkswaterstaat, 1996" waar middels berekeningen is aangetoond dat de waterafvoer van de IJssel door aanleg van de (vele malen grotere) Ketelmeereilanden niet negatief wordt beïnvloed. Daar de ondiepe zones in de luwte van het Zwarte Meer worden aangelegd zijn opstuwende effecten op voor het Zwarte Water ook uitgesloten. Van opstuwende effecten elders is dus geen sprake. Een ander relevant effect betreffende waterveiligheid is eventuele effecten voor opwaaiing (hogere golven). Uit de hydraulische berekeningen blijkt dat de aanleg van de ondiepe zones de oppervlakte van waarin de wind invloed uitoefent op het wateroppervlak verwaarloosbaar minder wordt. Voor het Ketelmeer zijn er geen effecten, voor het Zwarte Meer zal er een verwaarloosbare afname in opwaaiing nabij de waterkering (Zwartemeerdijk) plaats vinden (golven breken op de rietzones). Netto wordt dus een te verwaarlozen afname van de opwaaiing verwacht, zeker geen toename. De aanleg van de ondiepe zones heeft dus geen invloed op waterveiligheid.

3.2 Chemische en ecologische kwaliteit

Het realiseren van ondiepe zones in het Ketelmeer en het Zwarte Meer heeft een kleine meerwaarde op de kwaliteitselementen van M14 waaronder Zwarte Meer en Ketelmeer zijn ingedeeld. Het vergroten van het oppervlak aan ondiepe- en oeverzones zal een kleine positieve invloed hebben op de macrofyten-score. Omdat de ecologische toestand in het Zwarte Meer en Ketelmeer zich momenteel vlak onder tot vlak boven de grens tussen 'Matig' en 'Goed' bevindt, kunnen de berekende, geringe toenames van de maatlatscore voor macrofyten bijdragen aan de verbetering van het systeem. Als de macrofyten score stijgt, zullen ook de scores voor vissen en macrofauna positief beïnvloed worden, er ontstaat ook voor deze groepen meer habitat. Ook wordt een verbetering van de EKR-score van fytoplankton verwacht doordat de algen biomassa afneemt als gevolg van de voedselconcurrentie met waterplanten.

3.3 Maatschappelijke functies

De effecten op de maatschappelijke functies natuur, recreatie, visserij en scheepvaart worden hierna in grote lijnen beschreven.

3.3.1 Natuur

Het project draagt zowel bij aan de KRW als de Natura 2000. Het project realiseert een bijdrage aan de Natura 2000 doelen door een oppervlakte van 8,3 ha met de potenties om vitaal waterriet te ontwikkelen dat een geschikte broedplaats vormt voor de grote karekiet. Deze rietzones bieden potentieel habitat voor 3 -5 paren van de Grote Karekiet, wat een verbetering van circa 15% op het huidige bestand inhoudt.²

3.3.2 Recreatie

Het project heeft een positief effect op recreatie. Dit effect wordt voornamelijk bereikt door de tijdelijke damwand westelijk van IJsseloog te verwijderen. Hierdoor wordt het mogelijk om direct vanuit de Schokkerhaven naar de vaargeul Hanzerak-West te varen.

De recreatievaart zal geen hinder ondervinden van aanleg van de Ondiepe Zones, de vrije doorvaartbreedte tussen de eilanden M1 en N1 blijft 380 meter, wat ruim voldoende is voor de passerende schepen. De palenrijen liggen enkele decimeters boven de waterspiegel en zullen zeilschepen geen wind uit de zeilen nemen. Op de koppen van de palenrijen wordt voor de veiligheid verlichting aangebracht.

De aanwezige ankerplaatsen voor de recreatievaart in het Ketelmeer en Zwarte Meer blijven beschikbaar.

De oevers en strandjes op de Ketelmeereilanden worden incidenteel gebruikt voor dagrecreatie en sportvisserij. Deze eilanden zijn momenteel niet toegankelijk op basis van artikel 461 Wetboek van Strafrecht. Bovendien loopt er momenteel een procedure om (delen van de) eilanden niet meer toegankelijk te maken op basis van artikel 20 van de NB wet (artikel 461 WvS zal dan vervallen). De steenbestortingen waarvoor de ondiepe zones voor de Ketelmeereilanden zijn niet geschikt voor recreatie en sportvisserij, omdat de oevers glad en steil zijn. Sportvissers geven aan dat zich hier geen visstekken bevinden. Er zijn door aanleg van de ondiepe zones dus geen negatieve invloeden op de recreatiemogelijkheden op de Ketelmeereilanden. Tevens worden bestaande kanoroutes worden niet onderbroken.

3.3.3 Visserij

Door aanleg van de Ondiepe Zones gaan er in de Zwarte Hoek en nabij IJsseloog visgronden verloren. Op een aantal locaties is het niet meer mogelijk staande fuikopstellingen te plaatsen. Met de betreffende vissers wordt door Rijkswaterstaat over een nadeelcompensatieregeling onderhandeld.

3.3.4 Scheepvaart

Nabij de Zwarte Hoek ligt het Ramsdiep, die dient als vaargeul voor Klasse IV scheepvaart. Ook wordt de vaargeul gebruikt door recreatievaart. Ten noorden van Zwarte Hoek ligt het Zwanendiep. Nabij de overige locaties liggen geen vaargeulen voor de beroepsvaart. Noordelijk van locatie Ketelmeereiland N1 en M1 ligt een geul voor de recreatievaart.

De ondiepe zones zijn zo veel mogelijk georiënteerd met een ligging op de wind, dus op de dominante winduit zuid/zuid-west, die de golven in noordelijke richting voortduwt. Uit de stabiliteitsberekeningen is gebleken dat de zandlichamen die worden

---

² NB. De ondiepe zone westelijk van IJsseloog ligt niet in Natura 2000 gebied, hetgeen betekent dat deze ondiepe zone in principe niet mee telt voor de Natura 2000 instandhoudingsdoelstelling.

aangelegd ter hoogte van de Zwarte Hoek, IJsseloog en nabij Ketelmeereilanden N1 en M1 stabiel zijn (o.b.v. loodrechte golfinval). Tevens zijn de ondiepe zones stabiel onder schroefstraalbelasting veroorzaakt door binnenvaartschepen.

Datum
2013

Uit de morfologische berekeningen is gebleken dat de het langtransport door niet loodrechte golfinval, beperkt is tot gemiddeld 2350 m³/jaar voor de Zwarte Hoek. Voor de Zwarte Hoek geldt dat het dominante sedimenttransport in noordelijke richting plaats vindt, dus van de vaargeul af. De afstand van de Ondiepe Zones tot het Zwanendiep met 1,5 kilometer is zodanig groot, dat sediment deze vaargeul niet bereikt. Effecten op de beroepsvaart zijn dus verwaarloosbaar klein.

Op de locatie van de Ketelmeereilanden zou het sedimenttransport zonder mitigerende maatregelen in de richting van de vaargeul voor recreatievaart plaatsvinden. Om ongewenste effecten te mitigeren wordt gekozen voor het aanleggen van dichte palenrijen, noordelijk en zuidelijk van de ondiepe zones. Deze palenrijen reiken tot in de actieve erosiezone en voorkomt ongewenst zandtransport. Voor eenzelfde oplossing is bij IJsseloog gekozen, al dienen de palenrijen hier alleen voor stabilisatie van de ondiepe zones, omdat er zich in de nabijheid van de IJsseloog geen vaargeulen bevinden.

Ongewenste zandtransport naar de vaargeul(en) is dus verwaarloosbaar klein.

3.4 Conclusie toetsing doelstellingen Waterwet

De uitvoering van dit plan is in overeenstemming met de doelstelling van de Waterwet.

4. Wijze van uitvoering

Datum
2013

4.1 Wijze van uitvoering: kaders en uitgangspunten

Bij de wijze waarop de benodigde werkzaamheden worden uitgevoerd worden de zorgplichtbepalingen zoals genoemd in artikel 6.8 en 6.9 van de Waterwet en artikel 6.15 van het Waterbesluit voldoende in acht genomen. In dit hoofdstuk wordt de wijze van uitvoering verder toegelicht.

4.1.1 Planologische inpassing

Op grond van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) zijn voor het gebied waar het project zal worden uitgevoerd de volgende bestemmingsplannen vastgesteld:

- IJsseloo: bestemmingsplan Randmeerzone, vastgesteld 24-11-2011 (NL.IMRO.0303-8060-VA01), gemeente Dronten, bestemming water;
- Zwarte hoek: Bestemmingsplan Landelijk gebied 2004, gemeente Noordoostpolder, bestemming water;
- Ketelmeereilanden: Bestemmingsplan Natuurontwikkeling IJsselmonding, vastgesteld 25 juni 1997, gemeente Kampen, bestemming natuur.

Alle voorgenomen activiteiten passen binnen de geldende bestemmingsplannen.

4.1.2 Relatie met andere vergunningen en relevante besluiten

Voor het project Ondiepe Zones worden de volgende vergunningen aangevraagd:

- NB-wetvergunning en Flora en Fauna ontheffing voor alle locaties, bij de bevoegde gezagen provincie Flevoland (IJsseloo) en Overijssel (Ketelmeereiland N1, M1 en Zwarte Hoek);
- Omgevingsvergunning (bouw) voor de locaties bij de bevoegde gezagen gemeente Dronten en Kampen. Het ontwerp in het Zwarte meer past in het vigerende bestemmingsplan van de gemeente Noordoostpolder.

4.2 Globale uitvoeringsplannen

De fasering voor het uitvoeren van de werkzaamheden is cruciaal voor het slagen van de projectdoelstellingen. Aanplanten van riet moet plaats vinden in maart –2015. De aanplant zal als dwangpunt worden opgelegd.

Het werk zal worden gegund in januari 2013. Na gunning volgt een voorbereidingsperiode van een aantal maanden voor de Opdrachtnemer, waarin de tijdelijke uitvoeringsgerelateerde vergunningen worden aangevraagd. Deze zijn weergegeven in de vergunningeninventarisatie, in bijlage 2 van dit projectplan. Na de bouwvak 2013 (einde broedseizoen) zal de Opdrachtnemer kunnen starten met uitvoeren van de werkzaamheden. De zomerperiode (hoog peil) is geschikt voor het opbrengen van het materiaal (stap 1 en 2); in de winterperiode (november tot maart, laag peil) kan het natuurtechnisch profileren worden uitgevoerd. De aanplant van het riet moet in maart 2015 plaats vinden, vanwege uitgroei van de rietstengels voor de vorstperiode. Dit wil zeggen dat er een periode van circa een jaar is voor zetting, consolidatie en uitlevering van het ophoogmateriaal. Uiterlijk 1 mei 2015 volgt een oplevering van de locaties Zwarte Hoek, IJsseloo en de koppen van het eiland van het Ketelmeer.

4.3 Uitvoering en zorgplicht

De werkzaamheden worden in 2 fases uitgevoerd. De aanlegfase en de nazorgfase. De afbakening en fasering van de werkzaamheden worden geborgd in het contract met de Opdrachtnemer.

De aanlegfase zal worden gestart met het aanbrengen van een ophooglaag, door het storten of opspuiten van grond. Deze ophooglaag wordt in de winterperiode (laag peil) op natuurlijke wijze geprofileerd met graafmaterieel. Op deze ophooglaag wordt een zogenaamde leeflaag aangebracht bestaande uit zand. Deze leeflaag heeft een dikte van een meter. In de bovenste meter zal de bovenste 20 centimeter bijgemengd worden met lutumrijk materiaal. Daarna worden de rietstekken aangeplant.

Tevens worden de civieltechnische werkzaamheden uitgevoerd, het aanleggen van houten palenrijen en het aanbrengen van tijdelijke damwanden.

Bij de uitvoering zal in ieder geval voldaan worden aan de volgende randvoorwaarden:

Aanlegfase

- Het is aan de Opdrachtnemer om het vereiste ophoogmateriaal te verkrijgen. Rijkswaterstaat wil de Opdrachtnemer stimuleren om werk met werk te maken. Het zandig materiaal voor de leeflaag zou afkomstig kunnen zijn uit depot de Mheene bij Lochem. De aannemer draagt zorg voor het aanvragen van de vergunningen voor het verkrijgen van het benodigde materiaal.
- De leeflaag (bovenste meter) van de ondiepe zal worden aangevuld met lutumrijk materiaal (percentage tussen 10 en 20%) afkomstig uit de IJsseldelta.
- Rietstekken zullen afkomstig zijn uit de IJsseldelta, deels bij telers en deels vanuit revitalisatie van bestaande rietzones.
- Indien het materieel buiten werking is dient dit buiten de vaargeulen afgemeerd in te worden in door de Opdrachtnemer te creëren ankervakken. Deze vakken worden met tijdelijke betonning afgebakend. De Opdrachtnemer mag tijdens de uitvoering geen gebruik maken van de werkhaven IJsseloo.
- De Opdrachtnemer mag geen depots van ophoogmateriaal aanleggen op de Ketelmeereilanden.
- De Opdrachtnemer draagt zorg voor maatregelen op grond van de Scheepvaartverkeerswet (Richtlijnen Verkeerstekens Scheepvaart uit 2011 en Binnenvaartpolitierglement). Hiertoe wordt daar waar nodig deugdelijke bebakening, afzettingen, waarschuwborden, vlaggen, lampen en andere seinen gebruikt. Verder dienen alle vaartuigen op het werk uitgerust met een marifoon, waarmee de ter plaatse gebruikte kanalen worden uitgeluisterd.
- De Opdrachtnemer dient in zijn uitvoeringsplan afdoende maatregelen vast te leggen die er voor zorgen dat vertroebeling en mors zoveel mogelijk wordt voorkomen, dan wel tot een minimum wordt beperkt.
- De beunbakken/schepen die toe te passen ophoogmateriaal naar de werklocatie vervoeren dienen beladen te worden met een vrijboord³ van minimaal 50 cm in het schip en/of beun, om verliezen van lading te voorkomen.

Nazorgfase

---

³ de afstand tussen de waterlijn en het laagste waterdichte punt van de romp van het schip

De nazorgfase duurt 3 tot 5 jaar, afhankelijk van de snelheid waarin het riet groeit en sterk genoeg is om externe invloeden als golfwerking en vraat door ganzen te weerstaan.

- Om vraat door ganzen tegen te gaan, wordt dezelfde methode gehanteerd die succesvol in de Polsmaten is toegepast, bestaande uit een raster van palen, kippengaas en schriklinten geplaatst. De vraatbescherming zal aan het einde van de nazorgfase weer worden weggehaald.
- Na 3 tot 5 jaar worden, op basis van beoordeling van de mate waarin het riet volgroeid is door Rijkswaterstaat, de tijdelijke damwanden ter bescherming van het riet verwijderd en afgevoerd.

Verder dienen de zorgplicht ingevolge artikel 6.15 van het Waterbesluit en artikelen 6.8 en 6.9 van de Waterregeling tijdens de uitvoering in acht te worden genomen.

4.4 Kabels en leidingen

Binnen het projectgebied liggen een aantal bestaande kabels en leidingen. In 2011 is een 7-tal Oriëntatiebezoeken K&L uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat bij het IJsseloog een KPN-kabel ligt. Op de andere locaties bevinden zich geen kabels en leidingen.

Ten zuiden van het IJsseloog liggen een hoogspanningskabel en waterleiding van RWS IJsselmeergebied, een middenspanningskabel van Liander en een KPN kabel. Deze kabels en leidingen liggen op de locaties waar werkzaamheden worden uitgevoerd. Daarnaast ligt er bij het Keteldiep een laagspanningskabel van Enexis en KPN kabel. Deze bevinden zich ook niet op locaties van werkzaamheden.

De Opdrachtnemer van het Werk is verplicht voor al zijn werkzaamheden voor de start van de graafwerkzaamheden een aanvullende oriëntatiemelding uit te voeren.

4.5 Archeologie

In 2011 is in het kader van de Archeologische Monumentenzorg een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd.

Bij het IJsseloog en de Ketelmeereilanden vinden de werkzaamheden plaats in een pakket van (reeds) verstoorte grond. In het licht van de voorgenomen werkzaamheden worden vanuit archeologisch oogpunt geen obstakels verwacht. Bij de Zwarte Hoek is in de planvorming sprake van het aanleggen en dus ophogen van gebieden. Het archeologisch relevante niveau ligt hier op een diepte van ca 4 tot 8 m -NAP. Het Zwarte Meer is ter hoogte van de Zwarte Hoek dusdanig ondiep dat de hoeveelheid aan te brengen grond naar verwachting minimaal is, en zetting dus ook niet van toepassing is.

De mogelijkheid tot het aantreffen van incidentele vondsten zoals (historische) scheeps-, of vliegtuigwrakken is aanwezig. De aanwezigheid van deze vondsten valt echter niet te voorspellen. Gezien de aard en locaties van de bodemingrepen is de kans op het aantreffen van (historische) scheeps-, of vliegtuigwrakken klein.

Gezien het voorgaande hoeft met betrekking tot de deelgebieden IJsseloog, Zwarte Hoek en de Ketelmeereilanden geen archeologisch vervolgonderzoek uitgevoerd te worden. Mocht de geplande bodemverstoring in een later stadium van de planvorming dieper reiken dan vooralsnog opgesteld, dan kan dit wellicht toch noodzakelijk zijn.

4.6 Niet gesprongen explosieven

In 2011 is een inventarisatie van niet gesprongen explosieven uitgevoerd. De inventarisatie heeft geen feiten opgeleverd die de aanwezigheid van explosieven doet vermoeden.

De aanwezigheid van niet gesprongen explosieven vormt daarmee geen belemmering voor het uitvoeren van de voorgenomen ingrepen in het gebied. Een vervolgonderzoek is niet noodzakelijk.

4.7 Beheer en onderhoud

4.7.1 Beheer

Beheer betreft het periodiek uitvoeren van beheermaatregelen om de natuurwaarden van de ondiepe zones in stand te houden. Het beheer dat nodig is om in dit traject een blijvend effect van de ondiepe zones te bewerkstelligen, zal zich richten op een blijvend bestand van ondergedoken waterplanten en een vitale waterriet vegetatie. Deze vegetaties hebben een positieve bijdrage op het ecologisch functioneren van het Ketel- en Vossemeer. Het ontstaan van een wilgenbos dient vanuit aquatisch-ecologisch als ook hydrologisch (opstuwing) standpunt te worden voorkomen. Het beheer kan de onderstaande maatregelen omvatten:

- Gefaseerd periodiek uitkrabben van rietbestanden;
- Gefaseerd maaien en afvoeren (niet het waterriet maar het inundatieriet en andere riet ten behoud van de vitaliteit van het riet);
- Trekken van wilgen in de eerste jaren.

Het ontwerp wordt zo uitgevoerd worden dat de kans op wilgen zo klein mogelijk is, maar aangezien de plekken waar riet aangeplant wordt ook de plek is waar wilgen kunnen groeien, zal vooral in het begin de ontwikkeling van wilgen gevolgd moeten worden. De kleine wilgen zijn gemakkelijk te verwijderen. Als het riet eenmaal goed aangeslagen is zijn de kansen voor wilgen een stuk kleiner en het beheer gemakkelijker.

Het riet zal grotendeels natuurlijk behouden blijven door de peilschommelingen en hoge waterstanden door opwaaiing en hoge rivierafvoeren. Toch zullen eens in de 5-10 jaar beheersmaatregelen nodig zijn om het rietbestand op peil te houden. Afhankelijk van de toestand van het riet, die op basis van monitoring gevolgd wordt kunnen de volgende ingrepen overwogen worden: gefaseerd maaien, uitkrabben, geulen graven en strooisel verwijderen.

De eerste jaren wordt de aanplant met behulp van vraatwerende constructies beschermd tegen vogelvraat. Op grond van nieuwe beleid moet beheer van natuurgebieden – zo ook de ondiepe zones - worden aanbesteed. Pas na aanbesteding is duidelijk wie het beheer van de ondiepe zones uit zal uitvoeren.

4.7.2 Onderhoud

Onderhoud van de ondiepe zones heeft betrekking op het in stand houden van de functionaliteit van de civieltechnische constructies. Het uitgangspunt voor de palenrijen is hieraan geen onderhoud wordt uitgevoerd. Indien het riet volgroeid is, is de beworteling zodanig dat de stabiliteit van de rietzones op natuurlijke wijze is gewaarborgd. Aanleg van de Ondiepe Zones leidt dus niet tot aanvullende onderhoudsinspanning. Wel dient er gelden gereserveerd te worden voor sloop van de palenrijen.

4.8 Bodem

In 2012 is een milieukundige bodemonderzoek uitgevoerd voor de ondiepe zones. Hier is uit gebleken dat de kwaliteit van de huidige land- en waterbodem grotendeels AW (Achtergrondwaarde) of A is. In het IJsseloog worden delen klasse B aangetroffen. De land- en waterbodem zal tijdens de werkzaamheden niet worden geroerd.

Het opbrengen van grond zal plaats vinden volgens de voorwaarden uit het besluit bodemkwaliteit, op basis van het waterbodemonderzoek. Dit houdt in dat de grond die wordt opgebracht gelijke of betere kwaliteit heeft dan de onderliggende waterbodem.

4.9 Grondverwerving

Alle benodigde grond voor de aanleg van de Ondiepe Zones is in eigendom van Rijkswaterstaat. Er is dus geen grondverwerving noodzakelijk. In 2006 heeft er aan Natuurmonumenten voor de Zwarte Hoek een uitgifte in Erfpacht plaats gevonden , met een looptijd tot 30 juni 2033. Omdat Rijkswaterstaat een deel van de oppervlakte in die in pacht is, gebruikt voor uitoefening van haar publieke taak zal deze pachtovereenkomst gedeeltelijk moeten worden ontbonden. Ontbinding geeft de pachter geen recht op schadevergoeding.

4.10 Uitvoeringsaspecten

De volgende uitvoeringseisen zijn gesteld:

- Depotvorming op de Ketelmeereilanden is niet toegestaan.
- Het is niet toegestaan Depot IJsseloog en de werkhaven te gebruiken ten behoeve van het Werk.
- De Opdrachtnemer dient op basis van een betonningsplan dat wordt opgesteld door dienst Noordzee van Rijkswaterstaat, tijdens het werk tijdelijke betonning voor scheepvaart te plaatsen op de begrenzing van het Werk.
- De calamiteitensteiger van RWS in Ketelhaven is niet beschikbaar voor de aannemer.

4.11 Calamiteiten en ongewone voorvallen

Rijkswaterstaat stelt alle directe belanghebbenden onmiddellijk op de hoogte van een voorval en de maatregelen die getroffen worden om de nadelige gevolgen te beperken. De Opdrachtnemer houdt een logboek bij van alle ongewone voorvallen en calamiteiten. Dit logboek is op de projectlocatie aanwezig. Rijkswaterstaat (Grontmij) houdt gedurende de uitvoering een V&G dossier bij.

4.12 Voorkomen en beperken van nadelige gevolgen

Met de beroepsvisserij worden gesprekken gevoerd om nadeelcompensatie overeen te komen.

Voor eventueel financieel nadeel dat onverhoopt ontstaat als gevolg van de uitvoering van het projectplan kan een benadeelde een beroep doen op artikel 7.14 van de Waterwet. Dit artikel bepaalt dat aan degene die als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer schade lijdt of zal lijden, op zijn verzoek door het betrokken bestuursorgaan een vergoeding wordt toegekend, voor zover de schade redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven en voor zover de vergoeding niet of niet voldoende anderszins is verzekerd.

Het verzoek tot vergoeding van de schade bevat een motivering, alsmede een onderbouwing van de hoogte van de gevraagde schadevergoeding.

Datum
2013

5. Procedure

Dit besluit is tot stand gekomen met toepassing van procedureregels in de Algemene wet bestuursrecht (uitgebreide procedure, afdeling 3.4 van de Awb).

Datum
2013

Met alle bevoegde gezagen is vooroverleg geweest aangaande aan te vragen vergunningen.

6. Zienswijzen

Datum
2013

Tegen het ontwerp projectplan zijn zienswijzen ingebracht door Mr. A. Hotland Juridisch Adviesbureau namens Visserijbedrijf W. Timmerman & Zn. en door A. Hoekman & Zn. B.V. De zienswijzen zijn binnen de termijn ingediend en zijn ontvankelijk.

De zienswijzen van het Maatschap Visserijbedrijf W. Timmerman & Zn. kunnen als volgt kort samengevat worden:

1. Een gedeelte van het gebied waar werkzaamheden plaats zullen vinden is specifiek aan het Maatschap aangewezen voor fuikenvisserij op aal. Het bedrijf vreest dat door de werkzaamheden het verdienmodel zal worden aangetast.
2. De betrokkene stelt dat bij de besluitvorming onvoldoende rekening is gehouden met zijn belangen en verzoekt uitdrukkelijk te worden gehoord.

Ten aanzien van de onder punt één genoemde zienswijze wordt het volgende overwogen. Indien de betrokkene van mening is dat hij schade lijdt of zal lijden (in de vorm van inkomstenderving) kan hij een beroep doen op artikel 7.14 van de Waterwet en de Regeling nadeelcompensatie Verkeer en Waterstaat 1999. De (financiële) belangen van degene die onevenredig worden benadeeld bij de rechtmatige uitoefening van het waterbeheer zijn voldoende gewaarborgd in de wet- en regelgeving. De afhandeling van de eventueel geleden schade is onderwerp van een andere procedure. Deze zienswijze leidt niet tot de wijziging of aanpassing van het projectplan.

De tweede zienswijze wordt wel gehonoreerd. Inmiddels is Rijkswaterstaat in gesprek met de heer Timmerman en zijn juridisch adviseur.

De zienswijzen van A. Hoekman & Zn. B.V. betreffen kort samengevat het volgende:

1. In het paragraaf 3.3.3. van het ontwerp projectplan wordt onjuist aangegeven dat Rijkswaterstaat in gesprek is met de beroepsvisserij omtrent een mogelijke nadeelcompensatieregeling.
2. Het visserijbedrijf is in het verleden vaak onderbroken in de uitvoering van haar werk door Rijkswaterstaat, die projecten uitvoert in de oogstseizoenen en het bedrijf stelt onevenredig vaak getroffen te zijn door de gefaseerde uitvoering van de werkzaamheden.

De eerste zienswijze is gegrond. De indiener van de zienswijze is niet gehoord bij het opstellen van het ontwerp projectplan. Rijkswaterstaat heeft inmiddels contact gehad met de heer Hoekman en zal het project en de mogelijkheden voor een (nadeel)compensatie toelichten.

Met betrekking tot de tweede zienswijze wordt het volgende opgemerkt. De wijze van uitvoering van werkzaamheden (gefaseerd of niet) door of namens Rijkswaterstaat wordt mede bepaald door de randvoorwaarden, gesteld in de wet- en regelgeving. De vergunning die wordt verleend op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 stelt vaak uitdrukkelijke eisen met betrekking tot de periode waarin gewerkt mag worden. Daarnaast is de uitvoering van bepaalde werkzaamheden in een bepaalde periode soms noodzakelijk voor het slagen van de projectdoelstellingen. Voor een uitgebreide motivering op dit punt wordt naar de paragraaf 4.2. van dit projectplan verwezen. Het gestelde onevenredige nadeel kan in aanmerking komen voor een vergoeding op grond van art. 7.14 van de Waterwet en de Regeling nadeelcompensatie Verkeer en Waterstaat 1999. Het projectplan wordt op grond van deze zienswijze niet aangepast.

Geconcludeerd wordt dat de ingediende zienswijzen geen aanleiding geven voor een wijziging van het projectplan.

Datum
2013

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU
namens deze,

DIRECTEUR NETWERKMANAGEMENT

MEDEDELINGEN

Datum
2013

Rechtsmiddelenclausule (na openbare voorbereidingsprocedure ogv afd. 3.4 Awb)

Besluit

De Minister van Infrastructuur en Milieu conform artikel 5.4 van de Waterwet het besluit genomen tot het vaststellen van het Projectplan Ondiepe zones Ketelmeer Zwarte Meer. Het projectplan betreft de aanleg van Ondiepe Zones in het Ketelmeer en Zwarte Meer.

Het ontwerp projectplan heeft van 7 januari tot en met 25 februari 2013 ter inzage gelegen. Op het ontwerpbesluit zijn twee zienswijzen ingediend. De zienswijzen hebben niet geleid tot een inhoudelijke wijziging van het besluit ten opzichte van het ontwerp.

Het projectplan op grond van artikel 5.4, lid 1 van de Waterwet is genoemd in de bijlage bij art. 1.1 van de Crisis- en Herstelwet, zodat de bepalingen in hoofdstuk 1, afdeling 2 van de Crisis- en Herstelwet hierop van toepassing zijn.

Ter inzage legging

Het besluit en de daarop betrekking hebbende stukken liggen ter inzage van 8 april 2013 tot en met 20 mei 2013 tijdens kantooruren op de volgende locaties:

- Rijkswaterstaat IJsselmeergebied, Zuiderwagenplein 2 te Lelystad;
- Provincie Flevoland, Visarenddreef 1, Lelystad;
- Provincie Overijssel, Luttenbergstraat 2, Zwolle;
- Gemeente Kampen, Burgemeester Berghuisplein 1, Kampen;
- Gemeente Dronten, De Rede 1, Dronten;
- Gemeente Noordoostpolder, Harmen Visserplein 1, Emmeloord.

Beroep instellen

Belanghebbenden die bij de voorbereiding van dit besluit tijdig hun zienswijzen naar voren hebben gebracht, of belanghebbenden die kunnen aantonen dat zij tijdens de terinzageleggingstermijn hier redelijkerwijs niet toe in staat zijn geweest, kunnen beroep instellen tegen dit besluit.

Er geldt een beroepstermijn van zes weken met ingang van de dag, volgend op de dag waarop het besluit ter inzage is gelegd. Het beroepschrift moet worden ingediend bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500EA Den Haag.

Het beroepschrift dient te zijn ondertekend en tenminste het volgende te bevatten:

- a. de naam en het adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van de beschikking, waarop het verzoek is gericht, in ieder geval de vermelding van het bestuursorgaan dat de beschikking heeft afgegeven en zo mogelijk datum en kenmerk van de beschikking;
- d. de gronden van het beroep.

Indiening van het beroep kan ook via de site <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>.

Op dit besluit is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat in het beroepschrift de beroepsgronden moeten staan en na afloop van de termijn van zes weken geen nieuwe beroepsgronden meer kunnen worden aangevoerd. Vermeld in het beroepschrift dat de Crisis- en Herstelwet van toepassing is.

Datum
2013

Het projectplan treedt in werking na bekendmaking. Op grond van artikel 6:16 van de Algemene wet bestuursrecht schorst het beroep de werking van dit besluit niet. Gelet hierop kan, indien tegen dit besluit beroep wordt ingesteld, tevens een verzoek om een voorlopige voorziening worden ingediend.

Het verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening moet worden gericht aan de Voorzitter van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA, Den Haag.

Voor het indienen van een beroepschrift en een verzoek om voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd.

Informatie

Indien u vragen heeft naar aanleiding van het projectplan dan kunt u contact opnemen met Rijkswaterstaat, dienst Midden Nederland (samenvoeging van RWS IJsselmeergebied en RWS Utrecht). U kunt zich wenden tot [REDACTED]

Een afschrift van dit projectplan is verzonden aan:

- Provincie Flevoland, Postbus 55, 8200 AB Lelystad;
- Provincie Overijssel, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle;
- Gemeente Kampen, Postbus 5009, 8260 GA Kampen;
- Gemeente Dronten, Postbus 100, 8250 AC Dronten;
- Gemeente Noordoostpolder, Postbus 155, 8300 AD Emmeloord;
- Juridisch adviesbureau, Mr. A. Holtland, Nachtegaalstraat 1, 8271 HS IJsselmuiden;
- A. Hoekman & Zn, Buitenhaven 2a, 8281 BL Genemuiden.